

Motion

1978/79:883

av **Gunnel Jonäng**

om åtgärder mot alkoholskador på foster

Vid riksmötet 1977/78 väckte jag en motion om fosterskador hos barn till kvinnliga alkoholister. Den föranledde ingen åtgärd från riksdagens sida. Socialutskottet framhöll i sitt betänkande 1977/78:25 att socialstyrelsen avsåg att ge förslag till förebyggande åtgärder samt att lämna information riktad till bl. a. personalen på mödra- och barnavårdscentralerna samt socialförvaltningarna. Arbetsgruppen skulle enligt utskottet vara färdig "kommande höst", dvs. hösten 1978. Vid förfrågningar hos en del berörda organ har det visat sig att något informationsmaterial inte kommit dem till handa. Jag finner det därför angeläget att återigen aktualisera denna viktiga fråga.

Utvecklingen visar att det är nödvändigt med åtgärder. De senaste åren har vetenskapliga undersökningar gjorts som har visat fosterskador och mental och fysisk utvecklingshämning hos barn till kvinnliga alkoholister.

År 1972 kom den första rapporten från en amerikansk forskargrupp i Seattle. Man kom fram till ett samband mellan moderns alkoholism och barnets låga födelsevikt.

År 1973 redovisade samma forskargrupp i två artiklar sammanlagt 11 barn som uppvisade likartade kombinationer av skador och vilkas mödrar var alkoholiserade (enligt vissa amerikanska kriterier). Skadorna bestod av tillväxtrubbningar under och efter graviditeten, låg födelsevikt, mental utvecklingsstörning och missbildningar av olika organ.

I november 1975 presenterades vid medicinska riksstämman i Stockholm data om en undersökning som gjorts av en läkargrupp i Göteborg angående fosterskador och utvecklingsstörningar hos barn till alkoholiserade mödrar.

Undersökningen bekräftar att det finns skadesyndrom hos barn till kvinnor med grav alkoholism. De består av tillväxthämning både av foster och av barn efter graviditeten, missbildningar och mental utvecklingshämning.

Mycket stor alkoholförtäring under graviditeten skadar fostret, men även en kombinerad dålig nutrition av modern tycks ha betydelse.

Frekvensen inom befolkningen av denna grad av alkoholism bland kvinnor i fertil ålder är f. n. okänd.

I en litteraturoversikt framhåller assistent Claes Hollstedt vid Karolinska institutets alkoholforskning att svenska böcker, aktuella för familjer som väntar barn resp. för medicine studerande, innehåller föga konkreta upplysningar om riskerna för biologiska skador: "Alkohol kan under graviditeten tillåtas i måttliga mängder, ett glas vin eller två vid en högtidligare middag eller måhända en liten snaps gör ingen skada", eller: "Alkoholkonsumtion

bör hållas inom måttliga gränser. Riskerna för fostret vid överdriven alkoholförtäring är inte exakt kända. Faran ligger sannolikt mer i de sociala vådorna av alkoholmissbruk med stundom tragiska konsekvenser för barnet."

Det är viktigt att nya forskningsresultat får genomslag i undervisnings- och informationsmaterial.

Det är angeläget att utvärdera frekvensen av kvinnliga alkoholister i fertil ålder. Det är också angeläget att tidigt under en graviditet spåra upp eventuellt alkoholmissbruk, framhåller läkarteamet i Göteborg. Därmed kan man ge dessa kvinnor en sådan stödjande behandling, att alkoholkonsumtionen kan elimineras och att kvinnan fysiskt och psykiskt kan tillgodose graviditetens krav.

Det är intressant att konstatera med vilken frenesi enskilda och samhälle engagerade sig i neurosedyndebatten.

När det gäller alkoholskador på foster saknas engagemang. Man har en vid tolerans när det gäller alkohol. Det står i bjärt kontrast till neurosedyndebatten. Ändå måste alkoholskador på foster bedömas lika allvarligt som neurosedynfallen. De långsiktiga effekterna är i båda fallen lika grymma. Det är en fruktansvärd verklighet när barn drabbas oförskyllt redan i fosterstadiet och blir mer eller mindre utslagna innan de ens blivit livsmedvetna. Samhället kan inte längre stillatigande åse detta.

Det krävs snabba åtgärder. Samhällets målsättning måste vara att skydda de ofödda. Det sker inte genom rekommendationer om måttlig spritförtäring för gravida kvinnor. Den gränsdragningen är omöjlig att göra. Det kan bara handla om att avstå från alkohol under graviditeten. Vi måste se på alkohol på samma sätt som på skadliga läkemedel och gifter.

Med hänvisning till det anförde hemställs

att riksdagen hos regeringen begär snabba åtgärder för att stödja kvinnor under graviditeten i syfte att undvika alkoholskador på ofödda samt en adekvat informationskampanj byggd på vetenskapliga undersökningar och där alkohol bedöms som det farliga giftet det är.

Stockholm den 24 januari 1979

GUNNEL JONÄNG (c)